

Naturskyddsföreningen
Gävleborg

Naturskyddsföreningen
Dalarna

Studie
främjandet

<http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se>
<http://dalarna.naturskyddsforeningen.se>

www.facebook.com/naturskyddsforeningenigavleborg
www.facebook.com/naturskyddsforeningen.dalarna

E-nyhetsbrev Januari-februari 2018

Viva Vatten!

Reg vattenträff Gävle-Dala

Plats: Studieförbundet Falun, Magasinsg. 27

Vill du arbeta med lokala vattenmiljöfrågor? Välkommen till denna inspirationsträff!

- 9.30 Ankomstfika
- 10.00 Miljötilståndet i våra vatten,
Ann-Louise Haglund, länsstyrelsen Dalarna
- 11.00 Kampanjen Viva Vatten
Mia Svedäng rikskansliet
- 12.00 Lunch
- 13-16 Egna idéer och diskussioner samt avslutningsfika

Anmälan senast 18 jan via <http://alturl.com/b8jrt>

Våra grunda vatten – havsvikar, sjöar och åar – hör till Sveriges mest artrika livsmiljöer. Men tyvärr hotas dessa miljöer av mänsklig påverkan som vattenkraftdammar, bryggor och muddring. Övergödning, försurning och miljögifter i hav och sjöar är storskaliga miljöproblem som kräver nationella och internationella lösningar. I Viva vatten-projektet vill vi, som kontrast till detta, lyfta småskaliga åtgärder som man faktiskt kan genomföra med relativt enkla medel för att förbättra vattenmiljön.

Inom Viva vatten-projektet tar vi fram förslag på konkreta, handfasta metoder för de som vill engagera sig och arbeta för friskare vatten och ökad biologisk mångfald i sina lokala sjöar, rinnande vatten eller havsområden.

Vi vill:

- Öka det lokala engagemanget
- Inspirera till att agera lokalt
- Ge konkreta tips på åtgärder
- Lyfta goda exempel

Läs mer på <https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/hav/viva-vatten-friskare-vattendrag>

Foto: Sanna Svensson

Naturskyddsföreningen Kansli Gävle-Dala

Adress	Verksamhetsutv.	Telefon	E-post	Hemsidor
Strandg. 10 792 30 Mora	Lillian Lundin Stöt Bitte Bergvall	070-273 91 55 0703-62 44 80	kansli.gavledala@natur- skyddsforeningen.se	http://dalarna.naturskyddsforeningen.se http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se

Gör valet till det miljöbästa!

Hur kan vi tillsammans sätta miljöfrågorna på agendan i valrörelsen? Hur kan vi lägga grunden för ett långsiktigt starkt påverkansarbete?

- Vilka frågor är prioriterade att driva lokalt inför valet? Vad vill vi åstadkomma?
- Vilka är de viktigaste aktörerna i frågan? Finns några möjliga allierade?
- Hur gör vi för att nå mål? Vilka konkreta aktiviteter kan vi genomföra?
- Tips och tricks för att få genomslag för våra frågor i media.
- Vilka resurser har vi? Vad behöver vi? Hur organiserar vi arbetet?
- Rikskansliets planer och prioriteringar inför valet och hur kretsar kan bidra till det arbetet. Riks kommer att fokusera på Biologisk mångfald och Miljöskadliga subventioner

Valworkshops

27/1 Östersund <https://jamtland.naturskyddsforeningen.se/2018/01/09/valworkshop-i-ostersund-lordag-27-1/#more-460>

28/1 Kramfors <https://vasternorrland.naturskyddsforeningen.se/2018/01/09/valworkshop-i-lanet-sondag-28-1/>

7/4 Delsbo kl 13-16, i samband med länsstämman. <https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-du-kan-gora/kalender/lansstamma-och-valupptakt>

Sök valpengar!

Senast 29 jan. Blankett finns på <http://www.naturkontakt.se> eller kontakta kansliet kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se 070-273 91 55

Nya tag för kretsen i Järbo!

1 feb kl 18.30 Ytterbyns Bygdegård, Ytterbybacken 3

Välkommen till ett medlemsmöte där vi diskuterar utveckling av kretsen i Järbo. Vad kan vi tillsammans göra för att få programpunkter och aktiva? Eller är en sammanslagning med kretsen i Sandviken lösningen?

Anmälan till: kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se, 070-273 91 55 senast 30 jan för fikats skull.

Skriv en motion!

Vad vill du påverka och förändra i Naturskyddsforeningen? Skriv en motion till riksstämman i Uppsala 15-17 juni 2018. Maila senast **31 jan** till motioner2018@naturskyddsforeningen.se.

Skogsträff med föredrag av Sebastian Kirppu

10 feb kl. 11-16, Bollnäs

Kl 11-14 Träff för Skogsgruppen Gävleborg inkl lunch. Plats: Studieförbundet Bollnäs, Långg. 26 (ett stenkast från Kulturhuset) Anmälan senast 4 feb via <http://alturl.com/vcw4n>

Se även <https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-du-kan-gora/kalender/skogstraff-gavleborg-0>

Sveriges skogar ur ekologisk synvinkel efter 60 år av kalhyggesbruk!

Kl 14-16 Plats: Kulturhuset Bollnäs, Collinig. 12

Föreläsning av Sebastian Kirppu. Han har bl a fått WWF:s pris Årets miljöhjälte, blivit utsedd till lyssnarnas val i Sommar i P1 och medverkat SVT:s Mitt i naturen.

Fri entré!

Försäljning av boken "Skogslandskap farväl"

Nya tag för kretsen i Österfärnebo/Hedesunda!

8 feb kl 18.30 Hedesunda Folkets Hus, Gävlev. 35

Välkommen till ett medlemsmöte där vi diskuterar utveckling av kretsen i Österfärnebo/Hedesunda. Vad kan vi tillsammans göra för att få programpunkter och aktiva? Eller är en sammanslagning med kretsarna i Gävle resp. Sandviken lösningen?

Anmälan till: kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se, 070-273 91 55 senast 6 feb för fikats skull.

Remiss Biosfarkandidat Voxnadalen

T o m 20 januari 2018 finns den omarbetade versionen tillgänglig för ett andra remissförfarande via:
<https://www.ovanaker.se/biosfarkandidat>

Det föreslagna biosfärområdet avser Voxnans avrinningsområde, därmed berörs delar av Ovanåkers, Ljusdals, Bollnäs, Härjedalens och Rättviks kommun.

Hanna Alfredsson, Fil. Dr.
Koordinator Biosfarkandidat Voxnadalen
0271-57424

Faluns miljöpris till Helge Sonntag

Här är en del av hans tacktal: Roligt att ni som leder Falu Kommun uppskattar mitt miljöengagemang – som ju var anledningen till att jag började arbeta här för 20 år sedan. Och det stämmer väl som ni säger i motiveringen; ett långvarigt gnetande!

Vad ligger bakom och driver de ständigt nya och växande miljöproblemen - det är ett vidunder med många huvuden, som bara blir fler fast vi hugger av dom så fort vi kan: Från kvicksilverförgiftning och svavelsyraregn då till artutrotning och klimat som skenar nu? Vår kultur håller på att gräva sin egen grav och förstöra den här fantastiska och undersköna planeten. Ilskan över det ger mig energi!

De senaste 150 åren har sett en storartad och rasande utveckling. Vår nuvarande samhällsordning grundar sig på tävling, konkurrens, den privata vinningen och ständig tillväxt. I längden går det inte ihop med jordelivets krav som framförallt är mångfald och samarbete. Det går inte heller ihop med människans eget genetiska program.

Ett villkor för vår egen arts överlevnad har historiskt varit samarbete, att hjälpas åt. Lasse Berg beskriver det så bra i boken "Gryning över Kalahari". Handväskan var en förutsättning för den nya arten, att kunna bära hem det nyttiga man hittade ute på savannen – hem till gruppen, att dela med sig. Nu gäller det mer än någonsin men idag är vår grupp hela mänskligheten och vårt hem jorden som vi alla måste hjälpas åt att rädda. Och då duger det inte att våra samhällen har regler som tillåter några stackars billionärer att styra utvecklingen för att de ska bli ännu mer ofattbart rika.

Ja, vreden över vår onödiga samtid ger mig energi! Jag träffar vänliga, kloka och hjälpsamma människor som övertygar mig varje dag. Det så klart vi kan bygga ett demokratiskt och solidariskt samhälle som är hållbart och ändå med stor tillväxt av rik livsmiljö. Men det är bråttom! Och då tänker jag så här: Ni unga som har omsorgen om era barn i tankarna ständigt, ni är starka, starka, var inte rädda att sticka ut. Och vi som är äldre ska våga vara obekväma, våga driva en omställning av Falun som menar allvar med hållbarhet. "

Rapport Grön ekonomi

Två traineer har med handledning av bl a Anton Grenholm i Falun skrivit en rapport om grön ekonomi och Naturskyddsforeningens roll.

Man får man ofta höra att det behövs en större, bredare, mer långsiktig diskussion om samhälls-ekonomins utveckling och villkor: t.ex. hur vi mäter ekonomisk utveckling, tillväxt och välfärd, hur vi tar hänsyn till naturens resurser i olika tillväxtscenarier, hur nationella styrmedel och lokala ekonomier fungerar på en global marknad o s v. Det finns många problem med hur vi hanterar och ser på ekonomin idag – men det finns också lösningar!

Vad är Naturskyddsforeningens roll i den diskussionen och hur kan foreningen bidra till omställningen till en grön ekonomi?

Ni kan läsa mer om undersökningen och slutsatserna i artikeln på Naturkontakt: <https://trainee.naturkontakt.naturskyddsforeningen.se/naturskyddsforeningen-och-gron-ekonomi/>

Paverka Gavleborgs livsmedelsstrategi

Naturskyddsforeningen Gavleborg (NFG) har inbjudits till dialog i arbetet med framtagandet av lanets livsmedelsstrategi. Vi har valt att samverka med Omstallningsrorelsen i Gavleborg. Vi efterfragar nu medlemmars synpunkter pa livsmedelsstrategin:

- Hur kan okad livsmedelsproduktion bli en tillvaxtfaktor for XX kommun? Utvecklingsmojligheter, hinder? Vad behovs for att oka livsmedelsproduktionen?
- Hur ska vi samverka regionalt for en sammanhallen livsmedelskedja och for minskad sarbarhet?

Här är en länk gällande lanets livsmedelsstrategi:

<http://www.lansstyrelsen.se/Gavleborg/Sv/nyheter/2017/Sidor/hur-kan-okad-livsmedelsproduktion-bli-en-tillvaxtfaktor.aspx?keyword=livsmedelsstrategi>

5/12 var det en dag for allmanheten om livsmedelsstrategin i Jarvsö. Lite info om den finns här. <http://www.lansstyrelsen.se/Gavleborg/Sv/kalender/2017/Sidor/miljomalsdag.aspx?keyword=livsmedelsstrategi>
Ett tidigt möte med LRF <http://www.lansstyrelsen.se/Gavleborg/Sv/nyheter/2016/Pages/mote-om-regional-livsmedelsstrategi-for-gavleborgs-lan.aspx?keyword=livsmedelsstrategi>

Det finns mycket att kommentera gällande langsigtig hallbarhet. Gunnar Rundgren har arbetat med en alternativ livsmedelsstrategi. Här finns två länkar:

<http://tradgardenjorden.blogspot.se/2017/02/en-strategi-for-den-goda-maten.html>

<http://tradgardenjorden.blogspot.se/2017/02/livsmedelsstrategin-fel-utgangspunkt.html>

Vi vill gärna att ni kommer in med svar före 15/1-18.

Då har vi en träff tillsammans med Omställning Hudiksvall. Meddela om du vill vara med på den träffen.

Den så kallade livsmedelsstrategin	Den livskraftiga livsmedelsstrategin
Ett konkurrenskraftigt jordbruk på den globala marknaden	Försörjning av folk med högvaltativa livsmedel med regenerativa metoder
Produktivitet som huvudväg till lönsamhet	Ökat förädlingsvärde som huvudväg till lönsamhet
Hållbarhet genom effektivisering och konsumentval	Hållbarhet som en integrerad del av produktionen
Fortsatt strukturrationalisering	Mer folk i livsmedelskedjan
Produktionen marknadsanpassas	Marknaden anpassas till de ekologiska förutsättningarna
Villkoren EU-anpassas i hög grad	Villkor anpassas till miljö, djurvård och livsmedelskvalitet
Myndigheterna skall ta särskild hänsyn till konkurrenskraften	Myndigheterna skall ta särskild hänsyn till småskaligt och nyskapande
Möjliggör spekulation i jordbruksmark	Gör mark tillgänglig för nya brukare
Skydda åkermarken	Skydda åkermarken
Satsning på eko och svensk växtförädling	Satsning på eko och svensk växtförädling
<small>Gunnar Rundgren, info@tradgardenjorden.blogspot.se</small>	

Då tänker vi sammanställa inkomna synpunkter och ta fram de punkter vi tycker är viktigast att trycka på inför samtalet med arbetsgruppen för livsmedelsstrategin. Vi vill hellre få in kommentarer än inte alls. Det som kommer innan 28/1 tar vi med i arbetet, som sammanställs till den 5/2 då Per-Olof och Denise träffar arbetsgruppen, och framför NFGs synpunkter.

Denise Fahlander, nizanfahlander@gmail.com, 070 646 10 42

Per-Olof Erickson, perolof.erickson@gavlenet.se, 0730 35 85 42

Paverka havsplanerna!

8 mars kl 17.30-21 Studiefremjandet Gävle, Norra Köpmang. 12a

Vill du vara med och arbeta för att Sveriges nya havsplaner kommer att ta stor hänsyn till havets unika naturvärden? Då har du chansen nu!

Vi har under våren 2018 en unik möjlighet att påverka hur Sveriges framtida havsplaner ska utformas. Naturskyddsforeningen och BirdLife Sverige arrangerar därför tillsammans en workshop om havsmiljön och de framtida havsplanerna. Vi hoppas att du vill vara med och diskutera havsmiljö och påverka havsplanernas utformning!

Anmäl dig senast 5 mars via <http://alturl.com/bzna6>

Vi bjuder på lättare förtäring. Varmt välkommen!
mia.svedang@naturskyddsforeningen.se

Till minne av Börje Flygar, Malung-Sälen

Börje Flygar avled 29 november 2017. Många fågelskådare är stolta över att ha varit vän med Börje. Det var en upplevelse att följa honom i skog och över myr. Man fick småspringa ibland för att hålla jämna steg. Att se honom stamklättra för att kolla slaguggleholkar glömmes man heller inte. Hans styrka och smidighet var en följd av ett helt livs skogsarbete och dagligt gymnastikprogram. I ungdomen jämfördes hans skidåkning med Sixten Jernbergs.

Börje var estet. En snedspikning i spången till Tisjötornet kommenterades. "Det var inte snyggt!" Men hans holkar i naturmaterial är konstverk. De finns över hela Lima socken och är så välbyggda att de kommer att finnas kvar i decennier. Likaså plattformarna för rovfåglar. En plattform för kungsörn byggde han 1986. Där genomfördes första häckningen 2012. När detta skrivs har "Fågelåret 2016" just kommit ut. Där omnämns en trana, märkt som unge 1989. Den har nu avlästs i en ålder av 27 år och 3 månader. Äldsta kända tranan i Europa. Gissa vem som sprang ikapp ungen och ringmärkte den?

Det var taigans fåglar som Börje prioriterade och främst rovfåglar och ugglor. En grön biätare i Öje lät ju intressant men eftersom det var fotbolls-VM på TV fick biätaren vara. Men om någon nämnde lappuggla lystrade Börje, han stäckte på sig till givakt, blicken fick lyster och rösten klang när han kontrade "Strix nebulosa!"

En stor händelse blev det när han kunde ringmärka de första lappuggleungarna i kommunen 2002. Fem år tidigare hade han fått ringmärka första kungsörnsungen. Då hade han i många år matat örnar vintertid och ett par etablerade sig i området. "Flygars örnar" kallades paret, och kallas så fortfarande trots att båda örnarna i reviret numer är utbytta. I ringmärknings-sammanhang är det annars smålom Börje främst förknippas med. Sådan ringmärkning tar tid. Sällan mer än två eller tre ringmärkningar per dag. Men 719 ringmärkningar blev det, mer än 60% av alla smålommor som ringmärkts i landet.

Arbetet för fåglar kan vara ett långsiktigt projekt, för Börje var det ett livsverk. Börje Flygar blev 83 år. Vi är många som saknar honom.

Till minne av Börje samlade vi fågelskådare in 3 300 kr till Projekt vitryggig hackspett.

/Bertil Helmersson

Gävleborg

<http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se>
www.facebook.com/naturskyddsforeningenigavleborg

18/1 HOFORS Västra Nordamerika Anders Lindfors rapporterar i ord och bild om en resa från Alaska i norr genom Kanada ner till Wyoming i söder. Det handlar om landskap, fåglar och andra djur från glaciärer, genom regnskog och prärie till öken. Björkhags-skolan kl 19. Vi bjuder på fika.

1/2 JÄRBO Medlemsmöte, se artikel.

8/2 ÖSTERFÄRNEBO/HEDESUNDA Medlemsmöte, se artikel.

10/2 GÄVLEBORG Skogsträff inkl föredrag av Sebastian Kirppu. Studieförbundet Bollnäs, Långgatan 26. Se artikel.

22/2 HOFORS Botswana Jörgen och Merit Lindgren berättar om sin safari i Botswana. Sötvattendeltat Okavango, Moremi och slätterna i Magadikgadi är några av platserna som visar upp sitt rika djurliv. Att komma nära naturen kan vara både fascinerande och bitvis skrämmande. Björkhags-skolan kl 19. Vi bjuder på fika.

8/3 GÄVLE Workshop om havsplaner, med GLOF. Se artikel.

Dalarna

<http://dalarna.naturskyddsforeningen.se>
www.facebook.com/naturskyddsforeningen.dalarna

16/1 MORA Medlemsmöte med planering av 2018 års program. Tingshuset, Strandg. 10, kl 18.

21/1 FALUN Reg vattenträff. Se artikel.

27/1 SÄTER Vinterfågelräkning

Den årliga inventeringen "Vinterfåglar in på knuten". Vi räknar fåglar vid fågelbordet. Samling Åkergratan 11 Säter kl 10.

28/1 FALUN Filmvisning: "Demain" (imorgon)

Plats: Gamla Elverket i Falun, Ölandsg. kl 16-18

Klimatet är i förändring, men istället för att visa "det värsta som kan hända"-scenarion fokuserar denna dokumentär på människor som kommer med lösningar, förslag och åtgärder. I filmen Demain får vi möta människor från tio olika länder och tre kontinenter som ägnar sina liv åt att rädda vår planet!

Priser och nomineringar: Bästa Dokumentär inför Césars priset 2016, Stockholm Impact tävling på Stockholm International Film Festival 2015. Fika och diskussion efteråt.

14/2 FALUN Föreläsning Kulturvetaren och författaren Lena Nyman berättar om sin bok som handlar om Rällsjö Britta. Håll utkik efter tid och plats på hemsidan eller FB. Arrangeras i samarbete med DABS.

15-18/2 MORA Vinterfest, tema Människan och naturen. Invigning Tingshusparken 15 feb kl 18.

www.vinterfest.se

Natursnokarna - för barn och föräldrar

18/2 FALUN Natursnokarna med tema: Spår av djur. Alla letar spår efter de djur som är uppe på vintern, fyller på vår fågelmatare och så leker vi i snön. Vi bjuder på grillad korv med bröd! Ta med egen dryck och pulka, om du har! Kl. 10.00-12.00. Samling ovanför P Rottneby Naturreservat.

Kontakt: Eva Bååth-Holmqvist, 070-355 11 98

Natursnoks-boken är klar! Se www.naturkontakt.se och Facebook "Natursnokarna ledare"

Snokloksträff 17-18 mars, Stockholm

Ledarkurs 26-27 maj i Stjärnsund

Kontakt natursnokarna@naturskyddsforeningen.se

www.naturskyddsforeningen.se/natursnokarna

Foto: Kjell-Åke Fredriksson

